SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

VOL. XC... No. 1. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, JANUARY 2, 1988 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 2-го СІЧНЯ 1988 Ч. 1. РІК XCV.

М. Лобай відзначено орденом Канади

Едмонтон, Альта. — Марія Лобай, відома широко українська громадянка, отримала у четвер, 24-го грудня ц.р., орден Канади, одне з найвищих відзначень в цій країні.

М. Лобай є сестрою колишнього, вже покійного посадника Едмонтону Василя Гавриляка, була сама продовж 32 років учителькою і працювала в освітній адміністрації Альберти. Від 10 років є членом сенату університету Альберти, довгі роки є членом Ради багатокультурности Альберти. Вона також очолювала провід відомого культурного українського осередку Українського Села біля Едмонтону, є директором і почесним членом Товариства Українських Професіоналістів.

Вона одружена з Василем Лобаєм і має троє дітей і 10 внуків.

Торжественне надання їй того ордену відбудеться в окремій церемонії в столиці Канади, Оттаві в лютому.

Капеля Бандуристів мала великий успіх в Чикаґо

Чикаґо (Л. Костелина). — Відбуваючи під цю пору своє турне по більших українських громадах Америки й Канади, Капеля Бандуристів ім. Тараса Шевченка загостила в суботу, 19-го грудня 1987 року до Вітряного міста, де дала свій надзвичайно успішний концерт.

Після концерту в Домі СУМ відбулося прийняття для співаків та гостей, на якому господар вечора Ярослав Куляс у вступному слові зробив слушну заввагу, що капеля повинна була виступати не в залі школи Шопена, але в репрезентативній зал, бо з тим рівнем виконання, на якому капеля дала свій концерт, можна було виступати перед найбільш вибагливими слухачами хорового мистецтва.

Концерт капелі був одним з рідкісних у Чикаґо, і не дивно, що ним бандуристи завоювали собі серця публіки. Присутні на концерті вітали співаків, а зокрема їхнього динамічного дириґента маестра Володимира Колесника, теплими і рясними оплесками, а дворазове вставання з місць під час довгих оплесків підтверджували непересічне захоплення концертом.

Під кількома оглядами концерт капелі був унікальний. Тематика його була різдвяна і складалася з українських колядок та щедрівок. Серед колядок та щедрівок були рідко співані, яких не часто чуємо: в'язанка коляд з опери „Різдвяна ніч" Лисенка, щедрівки „Павочка", „Коза" Козицького, коляда „Святі сиділи, каміння били" в обр. Божика та колядні пісні зі збірки Рубця. На решту концерту склалися більше чи менше співані речі: „З нами Бог і Кондакт", „Благослови, душе моя, Господа" та „Днесь поюще купно іграймо" Стеценка, „Блажен муж" Гнатишина, „Через поле широкеє" Гончарова, „Різдвяні дзвони" в обр. Концевича, ну і, як можна було сподіватися, — „Щедрик" Леонтовича. Гарною точкою була інструментальна точка „Різдвяна фантазія" Мішалова. Молитва з опери „Запорожець за Дунаєм" Гулака-Артемовського з сольо Ю. Оришкевича відбігала від різдвяної тематики, але змістом була в єднанні з цілістю.

До виконання сольових партій, а їх було багато, Капеля Бандуристів диспонувала плеядою добрих солістів: П. Гончаренко, І. Зам'ятий, Б. Кекіш, Ю. Оришкевич, П. Пахолюк, П. Писаренко, А. Сорока, Я. Цісарук та В. Шевел. По довгому і виснажуючому турне всі вони були знамениті. Мабуть, хлопці співали з радості, бо зупинка в Чикаґо була їхнім останнім концертом цього турне, яким капеля започаткувала серію своїх виступів для відзначення 1000-річчя Християнства в Україні.

Слухаючи концерт в Чикаґо і насолоджуючися його точками, мимоволі зроджувалося переконання, що Капеля Бандуристів — це колектив добрих співаків з добрими голосами, якій під сучасну пору немає рівних і яка за всяку ціну мусить існувати. Вона є великим здобутком діяспори. Це свічка в церкві, якій не можна дати згаснути. Після концерту можна було чути прихильні голоси людей, що визнаються на музиці й співі, зокрема чути було вислови признання для керівника Капелі маестра В. Колесника.

На концерті вітав Капелю від місцевого осередку СУМ, як співорганізатора концерту, його голова І. Бабик. Квітами вітали капелю: чоловічий хор „Сурма", хор „Прометей" парафії свв. Володимира і Ольги, хор „Боян" катедри св. Володимира та танцювальний ансамбль СУМ „Україна".

На прийнятті вітав капелю Бандуристів та їхнього мистецького керівника В. Колесника від хору „Сурма", другого співорганізатора концерту, його голова Микола Крехтяк. На прийнятті також промовив до присутніх адміністратор капелі Петро Гончаренко. Його слова були тим цінні, що він торкнувся людських справ. Він говорив, що Капеля є сумою труду багатьох хористів, що з'їжджаються з різних місць на проби та виїжджають в турне, а все це є коштом особистих пожертв, зусиль та фізичних невигод.

Український філателіст підготовив збірку до Тисячоліття

Мідія, Па. — Щоб відмітити Тисячоліття Християнства в Україні мгр Андрій Даріян Сольчаник підготував філателістичну збірку „Християнство на Україні".

Ця 162-сторінкова збірка на дев'ятьох таблицях, яка здобула вже декілька нагород, буде показана на філателістичній виставці АРІПЕКС у Фініксі, Аріз., в днях 22-24-го січня 1988 року. Виставка відбудеться в приміщеннях Фінікс сівік плаза конвеншен сентер, при 3-ій вул. та Е. Вашінґтон.

Використовуючи філателістичні матеріяли (поштові марки, поштові конверти, поштівки, штемплі поштових урядів тощо). Збірка дає огляд християнства в Україні.

Вона складається із слідуючих розділів: 1. Мандрівка віками — історичний огляд Християнства на Україні; 1.1 Перші проміння світла, 1.2 Розквітла квітка, 1.3 Турботливі роки, 1.4 Вагомий чин, 1.5 Часи смутку та надії, 1.6 Ці звичайні слуги Божі, 1.7 Нові паростки та мучеництво; 2. Християнські храми на Україні та українські церкви в розсіянні, 2.1 Церкви Києва, 2.2 Храми Львова, 2.3 Храми в інших місцевостях, 2.4 Деревляні церкви, 2.5 Церкви в розсіянні; 3. Релігійне мистецтво — ікони та картини, 3.1 Ікони в чужих країнах, 3.2 Релігійні образи на Україні, 3.3 Ікони та розмалювання церкви св. Варвари; 4. Святкуваня — відмічення релігійних торжеств, 4.1 Різдво, 4.2 Тисячоліття; 5. Кінець першого Тисячоліття.

ЗАКЛИК ДО УКРАЇНСЬКОЇ СПІЛЬНОТИ

Створений у лютому 1983 року Крайовий Громадський Комітет для вшанування пам'яті жертв Великого голоду 1932-33 років в Україні, як відомо, належно і достойно відзначив 50-ту річницю цієї національної трагедії.

Одним із найсвітліших осягів цих відзначень було створення в 1984 році урядової Комісії у Вашінґтоні для дослідження причин і наслідків цього нечуваного злочину в історії людства. Підсумовуючи здобутки своєї праці, Крайовий Комітет на своєму січневому зібранні в 1984 році констатував, що справу дослідження і удокументування народовбивчого Голоду 1932-33 рр. в Україні, ширення правди у світі про цей злочин, оскарження злочинців є лише започатковано, але далеко не скінчено. З огляду на такий стан, члени екзекутиви вирішили не розв'язувати цей Комітет, а залишити його надалі чинним, але у меншому складі.

Від того часу українська громада є свідком радісних успіхів у цій ділянці: вийшла у світ величезного значення капітальна праця д-ра Роберта Конквеста „Жнива смутку", випущено фільм „Жнива розпачу", опубліковано працю Долота, а тепер приготовляються Урядовою Комісією у Вашінґтоні неоцінимої ваги публікації свідчень і документів про голод в Україні.

Одначе, як уже повідомила українська преса, праця Урядової Комісії, яка мала б закінчити свої пляни 22-го червня 1988 року, стоїть перед загрозою передчасного припинення свого функціонування з огляду на цілковите вичерпання урядових фондів. Потрібно додаткових субсидій на суму 172,000 долярів, щоб закінчити все заплановане нею. Єдина надія це поміч жертвенної української громади.

Стоячи перед обличчям цієї фінансової кризи, 18-грудня ц.р. в приміщенні Українського Народного Союзу відбулася нарада членів екзекутиви Крайового Громадського Комітету. Нараду відкрила і провадила нею заступник голови Комітету Уляна Дячук. Інформацію подав член Крайового Комітету і теперішній академічний консультант урядової Комісії проф. І. Самійленко.

Учасники цієї наради, свідомі важности кінцевих заключних плянів праці цієї Комісії, як рівнож значення цієї праці, однозгідно винесли таку ухвалу:

1. Видати із залишеного фонду Крайового Комітету пожертву в сумі 15,000 долярів для кінцевих потреб Урядової Комісії у Вашінґтоні.

2. Відновити й активізувати працю Крайового Громадського Комітету. Для цього необхідно поповнити місця вибулих членів Комітету.

Одночасно екзекутива Крайового Громадського Комітету звертається до всіх жертвенних українських патріотів, кому на серці лежить ім'я України та мільйонові жертви замучених голодом безбожним і нелюдським окупантом України, — негайно висилати чеком свої так нагло потрібні щедрі, звільнені від податку пожертви на адресу: Commission on the Ukraine Famine, 1111 20th St., N.W. Suite 537, Washington, D.C. 20579.

Нехай не буде між нами в цей час ні байдужих, ні тих, що шукають втечі від своїх національних обов'язків! Нехай наш щедрий дар стане символом нашої палкої і незгасимої сили до виборення волі і державної незалежності нашому багатостраждальному, але нескореному українському народові!

Екзекутива Крайового Громадського Комітету для вшанування пам'яті жертв Великого голоду в Україні

Совєтський прокурор спростовує статтю в американській газеті

Ню Йорк. — Почитний нюйоркський щоденник „Ню Йорк Таймс" з суботи, 26-го грудня ц.р. в колюмні „Листи до редактора" помістив листа Івана Рахманіна, одного із прокураторів відділу бюра совєтської прокуратури. Лист Рахманіна мав би бути відповіддю колюмністові цієї газети А.М. Розенталеві, який 23-го квітня ц.р. написав статтю „Забуті в'язні" про політичних в'язнів пермського табору ВС-389/36-1 на Уралі.

Свого листа Рахмамін починає з інформаці для читачів і наголошує що в Совєтському Союзі, як і в інших країнах існують інституції, яких завданням є керувати виправними робочими таборами. Отож, прочитавши статтю Розенталя в „Ню Йорк Таймсі", а будучи одним з урядовців цієї системи, він вирішив перевірити стан табору ВС-389. Потім слідує опис його перевірки почавши, як сам пише, від звичайних речей як харчування, й продовжує що все харчування є під контролею і наглядом таборового лікаря та асистента керівника табору, щодо якости і кількости і тут, твердить, що кожний в'язень одержує не менше як 2,580 кальорій. Тут і його запевнення, що ніхто з 12-ти в'язнів, з якими він розмовляв, не нарікали на харчування. Про камери-одиночки він каже, що такі існують, але їх уживають тільки для покарання в'язнів, що порушують внутрішній таборовий режим, але це буває дуже рідко. В загальному в'язні пермського табору живуть у достатньо великих камерах по два або три чоловіки. Праця в таборі це складання плястикових панелів, інші працюють як кухарі та кочерари. День праці — 8-годинний, 6 днів на тиждень. В'язням дозволяється слухати радіо, дивитися телевізор і читати книжки з таборової бібліотеки, яка нараховує понад 1000 томів. Ув'язненим дозволяється передплачувати періодичні видання.

У своєму обширному листі Рахманін пояснює хто ці в'яні й за що вони були покарані. Так, Вячеслав Остроглял у 1967 році був засуджений на чотири роки за шість крадіжок, а в 1972 році — на додаткових три роки за 11 крадіжок. Петро Рубан третім наворотом ув'язнений за грабіж, а не за різьблення Статуї Свободи. І. Поліщук засуджений в 1976 році на кару смерти за коляборацію з фашистами й за його карольні злочини цивільного населення в Україні, опісля вирок замінено на 15 літ тюрми. Балис Ґаяускас зі своїм співучасником у квітні 1948 року напали збройно на каварню в містечку Клайпеда, при чому один міліціонер був поранений, а другий вбитий. За це Б. Ґаяускас одержав 25 років позбавлення волі

(Закінчення на стор. 3)

ІЗРАЇЛЬ НЕ ХОЧЕ ПЕРЕГОВОРЮВАТИ З ПВО

Ню Йорк. — В щоденнику „Дейлі Нюз" з 30-го грудня ц.р. появився допис постійного репортера Ларс-Ерік Нелсона, який свого часу багато заторкував українські справи, особливо процес Івана Дем'янюка в не дуже прихильний спосіб. Остання його стаття однак гостро критикує політику Ізраїля і ЗСА у відношенні до Палестинської Визвольної Організації та арабів взагалі, закидуючи жидівським колам ідентифікування всіх палестинців як „терористів", а останні їхні протести в Газі як „насильство"

Л. Нелсон наводить при тому факт, що Палестинське Інформаційне Бюро, в якому працювали американські громадяни арабського походження у Вашінґтоні під натиском Б'най Бріт ліґи замкнули зовсім минулого місяця на цій підставі, що ПВО це терористична організація. Коли Л. Нелсон звернувся із запитом про цю справу до Державного департаменту то дістав відповідь, що нікому не дозволено говорити з представниками ПВО, тому, що ще в 1975 році Генрі Кіссінджер формально склав обіцянку урядові Ізраїля, що ніхто із офіційних представників ЗСА не буде говорити з репрезентантами ПВО.

Єдиний американський дипломат — пише Л. Нелсон, Ендрю Янґ, що зломав ту обіцянку, мусів зрезигнувати зі свого посту. І тут американський журналіст дивується, як це можливе, що американському урядові не можна говорити з представниками ПВО і не можна того робити навіть звичайному горожанинові-журналістові. Причіпивши усім арабам, що живуть в Ізраїлі печатку „терористів", замкнено, на думку Нелсона, дорогу до розв'язки проблеми, яка не може бути ніколи розв'язана збройною силою, коли йдеться про 1.5 мільйона населення.

О. БАБІЙ ПОПРОСИВ АВСТРАЛІЮ ПРО АЗИЛЬ

Джерзі Сиֹті, Н. Дж. — Як уже інформовано, в Індії нібито „пропав" молодий совєтський вчений Олександер Бабій, що приїхав туди у складі великої совєтської військової делеґації. Тепер агентство Ройтерса повідомляє, що О. Бабій є в Ню Делі у австралійській амбасаді або в австралійському представництві і просить про політичний азиль. Однак досі австралійські дипломатичні представники в Індії не дали ясної відповіді, а інформують лише, що вони у справі О. Бабія переводять розмови із совєтськими та індійськими урядовими чинниками.

О. Бабій, який є у віці між 26 і 29 роками, по фаху біолог, одружений, увійшов до австралійського представництва в Ню Делі у п'ятницю, 25-го грудня, пізнім пополуднем, правдоподібно під претекстом, що хоче одержати австралійську візу.

В офіційній заяві австралійського представництва сказано: „Австралія уважає, що зараз найкращим способом боронити права О. Бабія є не подавати нічого, що може викликати публічну контроверсію, а вести справу радше дискретно".

Припускаючи, що О. Бабій є українцем, Комісія Прав Людини при СКВУ, негайно почала робити заходи, щоб уряд Австралії допоміг йому залишитись на Заході.

У СВІТІ

У ВІВТОРОК, 29-ГО ГРУДНЯ ц.р. в Казахстані, Совєтський Союз, приземлився міжпростірний корабель „Союз ТМ—3" на покладі якого був полковник Юрій В. Романенко, совєтський космонавт, що перебув у просторах 326 днів найдовший час, який досі хтось провів у міжпростірному кораблі.

ПАПА ІВАН ПАВЛО II іменував арабського католицького священика патріярхом Єрусалиму для латинського віровизнання. Міхел Асаад Сабба, президент університету Вифлеєму, це перший палестинець, якого найменували на цей пост впродовж 800 років, коли в Єрусалимі встановлено патріярхат.

АРАБСЬКІ НАРОДИ В ПЕРСЬКІЙ затоці, нав'язуючи до щораз поважніших збройних випадків у цій затоці, роблять натиск на Організацію Об'єднаних Націй, щоб вимагати перемир'я Ірану з Іраком. Це в липні на засіданні ООН винесено рішення вимагати заключення миру у семирічній війні між Іраком і Іраном, але генеральний секретар ООН після відвідин Ірану заявив, що йому не вдалося переконати до миру іранських провідників.

У КОСТЕЛАХ ПОЛЬЩІ можна завважити в цьому році різні політичні мотиви у вертепах, які представляють народження Христа. У Варшаві, наприклад, в одному із костелів, поруч Святої Родини стоять гірники і фігура Лєха Валенси, в іншому є Папа Іван Павло II, картини з польської історії із концентраційним табором з Другої світової війни включно. В костелі, де парохом був вбитий о. Є. Попєлюшко, тим разом звисає червоно-білий польський прапор з Вифлеємської зірки з написом „Спи, дитятко Боже, на польській землі".

ПІСЛЯ ВИБОРІВ У ГАЇТІ в листопаді цього року, коли дійшло до сильних заворушень та вбивств, за кілька тижнів мають відбутися нові вибори. Однак населення не надіється на нічого доброго, а навпаки багато вже тепер заповідає бойкот виборів і зі страхом думає про те, що може прийти в цій країні знову до диктаторського режиму, який тероризував населення за часів панування родини Дювальє.

НА ВІДОМОМУ БУДИНКУ ОПЕРИ в серці Парижу шість років існують вулики, в яких приміщується біля 10,000 бджіл. Цей експеримент проводить пасічник Жан Поктон і він переконує, що має великі успіхи. Цього року він зібрав у серпні 55 фунтів меду, а слої з ним мають наліпку „Зібрані на вершку паризької опери, 1987 рік".

ПРЕМ'ЄР БАВАРІЇ ЗВЕРНУВСЯ з особистим проханням до Міхаїла Горбачова, щоб цей скоротив термін присуду для Матіяса Руста, який приземлився на площі біля Кремля своїм малим літаком. Два тижні тому Верховний Суд СССР відкинув прохання родини про зменшення кари для М. Руста.

ПРОВІДНИКИ ЖИДІВСЬКИХ організацій в ЗСА знову вимагають резиґнації президента Австрії Курта Вальдгайма на підставі нових інформацій про його співпрацю з нацистами, які появилися в англійській газеті „Сандей Експресс" останнього тижня.

„ВАШІНҐТОНСЬКИЙ ДОГОВІР НЕ ЗМІЦНЮЄ БЕЗПЕКИ ЗАХІДНЬОЇ НІМЕЧЧИНИ", — СКАЗАВ Ф. ШТРАУС

Москва. — Після триденного перебування тут прем'єр-міністр Баварії і голови Християнсько-соціяльного союзу Франц-Йозеф Штравс відповів на запитання совєтських і західніх журналістів, висловивши свою точку зору на загальний стан відносин між Заходом і Сходом.

Під час візити Ф. — Й. Штравс зустрівся з ґенеральним секретарем Міхаїлом Горбачовим, міністром закордонних справ Едуардом Шеварднадзе і головою президії Верховної Ради Андреєм Ґромиком.

Штравс заявив, що не бачить можливостей політичних змін у Совєтському Союзі і схарактеризував М. Горбачова як людину, який рисує в своїй уяві картину, що не відповідає дійсності. Прем'єр-міністер повідомив журналістів, що під час розмови з Горбачовим він не приховував обережного ставлення до недавно укладеного американсько-совєтського договору про ліквідацію ракет середнього і близького засягу. „Американська сторона не приховувала, що Вашінґтонський договір ніяк не зміцнює безпеки Західньої Німеччини", — сказав Штравс, додавши, що умови договору не стосуються 97 відсотків стратегічних і тактичних нуклеарних ракет, які можуть загрожувати Західній Німеччині. Він висловився за знищення запасів хемічної зброї, за збалянсоване зменшення стратегічних ракет і за досягнення низького рівня тактичної нуклеарної зброї в Европі. Прем'єр-міністер навів слова Горбачова, який заявив, що у процесі роззброєння не повинно бути павз.

Особливе місце у переговорах займала справа про безпосередні економічні зв'язки між Баварією і Совєтським Союзом. „Як капіталіст — пожартував Штравс — я не можу не думати про можливості ринку, де є 300 мільйонів потенційних покупців".

На запитання репортерів, чи порушувалася справа на переговорах про долю 19-річного летуна-аматора Матіяса Руста, Штравс відповів: „Я вважаю, що першим обов'язком преси після шкоди, яку вона вже встигла причинити, є дотримання норм етики".

Поширюються контакти між Сходом і Заходом

Гент, Бельгія. — Виступаючи тут на конференції присвяченій справам торгівлі між Сходом і Заходом, представник торговельної місії Европейської економічної спільноти Віллі Де Клерк сказав, що в наступному році, можливо, вдасться заложити основи міцних відносин між двома бльоками. Не виключено, що будуть навіть укладені дипломатичні відносини між Радою економічної взаємодопомоги (РЕВ) і Европейською економічною спільнотою (ЕЕС).

„Якщо обі сторони проявлять добру волю, — сказав В. Де Клерк, — я впевнений, що в наступному році ми зможемо нормалізувати наші відносини зі східньоевропейськими країнами і навіть укласти ряд торговельних відносин".

Як відомо, в даний час ведуться переговори про укладення офіційних відносин між ЕЕС і РЕВ. Ці переговори, що почалися у вересні 1986 року, можливо, увінчаються успіхом в наступному році.

Країни Европейської економічної спільноти настоюють на необхідності доповнити взаємне офіційне признання укладення сепаратних торговельних відносин з окремими країнами східнього бльоку, в який, крім шести европейських соціялістичних країн, входять також Монголія, В'єтнам і Куба. Такі угоди можуть бути підписані, зокрема, і зі Совєтським Союзом.

Де Клерк сказав, що він задоволений зусиллями деяких країн Варшавського Пакту знайти радикальні рішення економічних і зовнішньоторговельних проблем. „Вони зрозуміли, що для нормального економічного розвитку їм необхідно змінити тактику. Реформи, що їх обговорюють в Совєтському Союзі та інших соціялістичних країнах, являють собою спроби змінити існуючі методи управління економікою".

Говорячи про недавно підписаний у Вашінґтоні договір про ліквідацію ракет середнього і близького засягу, Де Клерк заявив, що тенденція до економічного зближення в Европі гармоніює з загальною схемою теперішнього поліпшення відносин між Сходом і Заходом. „В повітрі відчувається новий, більш прагматичний дух", — сказав він.

В АМЕРИЦІ

КРАЙОВИЙ ДОРАДНИК безпеки, президента Роналда Регена генерал поручник Колін Л. Повелл у своєму листі, що його він написав як відповідь демократичному сенаторові з Мишиґену, Карлові Левінові, вияснює, що Совєтський Союз залишив за собою право відкинути запропоноване збройне зменшення, якщо Америка, почне випробовувати в просторі складові частини „Стар Ворс". В цьому ж листі він описує переговори на вершинній зустрічі в справі угоди про скорочення продукції нуклеарних ракет далекого засягу, де совєти настоювали після підписання угоди на тому, щоб мати змогу змінити свою думку про таке скорочення й навпаки могти збільшити свій арсенал ракет далекого засягу, якщо ЗСА переступлять совєтську інтерпретацію Протиракетного договору з 1972 року.

ЗГІДНО З ДОСЛІДАМИ, сотні тисяч американських ветеранів провадять життя, вештаючись з притулку до притулку. Майже одна третя всіх бездомних в Америці — це ветерани. В загальному бездомні вояки за свої клопоти звинувачують Адміністрацію ветеранів.

ПОНАД ДВАДЦЯТЬ провідників жидівських організацій пішли до Державного Департаменту з нарікканнями на Адміністрацію президента Роналда Регена за їхню критику Ізраїля, що дозволив вживати вогнепальну зброю у придушенні заворушень арабських демонстрантів на окупованих Ізраїлем територіях Західнього Берега і району Гази. Делеґацію очолював Морріс Б. Абрам, президент конференції провідників головних американсько-жидівських організацій. На запит кореспондентів чи вони висловили також своє невдоволення урядові Ізраїля за таке поступовання так як вони висловили урядові Америки за критикування Ізраїля, М. Абрамс відповів: „Я кілька разів передавав їм наші турбування", а спеціяльно про те, що це витворює неґативне враження про Ізраїль за кордоном.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200
Subscription 1 year — $40.00 6 months — $22.00 3 months — $12.00
UNA members 1 year — $15.00 Change of address — $1.00 Make check or money order payable to "Svoboda"
Postmaster: Send address changes to
Svoboda, 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.
Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

У Румунії немає гласности

Аґенство Ассошіейтед Пресс інформує, що Румунія ще й досі притримується сталінських метод керівництва державою, а всякі розмови західніх журналістів із громадянами Румунії вважається „державної зрадою" і „вмішуванням чужинців у внутрішні справи". Доказом такого ставлення була поведінка румунської державної служби безпеки під час з'їзду тамошньої компартії, який закінчився 16-го грудня цього року.

Західні кореспонденти, які прибули до Букарешту, щоби звітувати про перебіг з'їзду компартії, були наражені на різні шикани зі сторони міліції і по-цивільному одягнених аґентів державної служби безпеки, а деяких з них навіть формально заарештували і звільнили щойно після цього, коли закінчився з'їзд. Причиною такої поведінки румунських режимників були спроби кореспондентів нав'язати зв'язок із так званими дисидентами, чи прямо людьми іншої від компартії думки. На час з'їзду режим наказав поставити під домашній арешт принаймні шість критиків теперішньої політики компартії і поведінки уряду президента Ніколаі Чавшеску. Трьох румунів, які все таки стрінулись з кореспондентом французької газети „Фіґаро" і відбули з ним коротку розмову про відносини в теперішній Румунії, влада наказала заарештувати і обвинуватила їх в „наклепі, антидержавній аґітації і пропаґанді" і „передаванні державних таємниць ворожим західнім колам".

Не зважаючи на голошену пропаґанду перебудови і політики гласности в Совєтському Союзі і деяких сателітних державах, зокрема на Мадярщині, Польщі і навіть заскорузлій під політичним поглядом Чехо-Словаччині, Румунія затримала сталінського типу дисципліну і систему контролі державою усіх проявів життя своїх громадян. Тут немає жадної зорганізованої групи дисидентів і немає наявного спротиву режимові з боку антикомуністів. Причиною цьому, на думку західніх політичних спостерігачів, є поліційний терор, доношицтво, інфільтрація державними органами безпеки усіх ділянок життя.

Наприклад, під час з'їзду компартії вулиці столиці були переповнені скріпленими відділами поліції і війська. Репортерів відганяли також від дверей помешкання Маріянни Ботез, яка свого часу, будучи на відвідинах у Франції, заявляла, що в Румунії існує атмосфера страху, а противники режиму дуже часто пропадають „без вістей".

Очевидно, румунські офіційні чинники заперечили інформацію Ассошіейтед Пресс і заявили, що все це „видумка західніх противників соціялістичної системи в Румунії". Але немає правди діти, — кажуть кореспонденти, — в цій країні немає свободи і немає навіть вигляду на політику гласности.

Володимир Барагура

ВІДЗНАЧАЄМО ТИСЯЧОЛІТТЯ ХРИЩЕННЯ УКРАЇНИ ОДНОДУШНО, ЧИ НАРІЗНО?

У тиху, спокійну, сповнену неземного чару й таїнства ніч прийшов на світ Син Божий Ісус Назорейський, щоб вказати шлях спасіння. Це головно — взаємна любов, всепрощення, єдність і згода.

Так щасливо склалося, що за нашою традицією Різдво Христове припадає на початок 1988 року, в якому звершиться тисячоліття дата вікопомної релігійно-церковної і національної та політично-державницької події Хрищення України завдяки, чи не найбільшому в нашій історії державному мужеві, володареві Руси-України св. Володимирові Великому.

Це неповторна подія й ми, як нація, зобов'язані перед історією, перед минулими, теперішнім і майбутніми поколіннями та перед своєю совістю й честю гідно її відзначити, приготовившись до її зустрічі духово-морально й зовнішньо. Це повинно відбутися щиро, нелукаво, в атмосфері братньої любови, в згоді, єдності й у мирі.

Впродовж нашої історії ми неднократно змарнували й обернули внівець кілька сприятливих нагод саме через відсутність цих сутніх атрибутів. Здавалося б, що ми свідомі наших національних пороків, бо в наших молитвах і патріотично-релігійних співах просимо Всевишнього — „Боже, нам єдність подай", „в єдності сила народу" й у приповідках, які є витвором мудрости ствержуємо: „Згода будує, незгода руйнує".

З другого боку забуваємо на іншу приповідку: „Бога взивай, але рук прикладай". Аналізуючи ці наші моління-звернення до Бога, спостерігаємо, що ми хотіли б, щоб це все сталося без нашої активної участи, щоб Бог зробив це все за нас, щоб задовольнив наші прагнення до „волі й долі" й наше бажання „єдности та згоди" зісланням „манни з неба". Ці наші просьби моління роблять враження пустослів'я, свідчать про розходження між тим, що думаємо й говоримо й тим що робимо. Це свого роду, за висловом Шевченка, „лицемірство", хоч так радо цитуємо заклики Кобзаря до „братолюбія й одиномислія".

Замість активно при Божій помочі змагати до братньої любови, єдности, згоди ми робимо навпаки. Коли навіть не має конкретної причини до непорозумінь чи роз'єднання й розбрату, ми штучно створюємо негативні ситуації й „дошукуємося кістки незгоди". Бачимо „тріску в оці ближнього свого, але не бачимо колоди в власному оці". Замість ладнати непорозуміння, роз'ятрюємо їх так, наче б опанувала нас якась пристрасть, наліг, психоза чи манія до звади й чварів, що є повторенням і продовженням нашої історичної крамоли, міжусобиць, отаманщини.

З такою негативною настановою ми входимо й у передденъ відзначення неповторного історичного ювілею — Хрищення України. Досі немає між нашими Церквами узгодження чи відзначимо цю подію однодушно, спільно, монолітно чи нарізно. Йдуть зайві спори про хвилево несутні питання, чи князь Володимир Великий охристив Україну в „Святій Православній", чи в католицькій вірі. Варто б пропустити це зайве прикметникове окреслення, бо кожна Церква, яка базується на науці Христа є „свята". Адже годі собі уявити, щоб Церква Христова могла бути „безбожна", чи „грішна", хіба в совєтсько-російському виданні...

Нещодавно появилося оголошення („Свобода" 2-го грудня ц.р.) започаткування святкувань Тисячоліття Хрищення України в Святу Православну Віру і Тисячоліття існування Української Православної Церкви". В такому зверненні, базованому на „запереченні історичного факту, скривається егоїстичне намагання Православної Церкви привласнити собі виключне спадщинне право на введену князем Володимиром Соборну Християнську Віру і Церкву, а відмовити іншим нашим віровизнанням — Католицькій Церкві й протестантсько-євангелицьким деномінаціям права наслідця. Таке становище незгідне з історичним фактом, бо в час володаря Володимира Великого не було ще релігійно-церковного роз'єднання, яке наступило куди пізніше після Володимирової смерти, а ми відзначаємо 988 рік, дату єдности й соборности релігії й Церкви, а не пізнішу дату роз'єднання, чи дату релігійних спорів, полеміки, унії тощо.

Навіщо переносити теперішнє розуміння „православ'я", „католицизму", „унії", „екуменізму" тисячу років взад, коли в Володимирові часи ці проблеми не існували, бо були інші історично-політичні й релігійні обставини та сприймання й розуміння дійсности.

Розв'язку цих спірних

(Закінчення на стор. 3)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про новорічні постанови

Ах скільки таких постанов робить майже кожний із нас зі закінченням одного року і початком нового. Звичайно, вони в першу чергу зв'язані із особистими слабостями, (якщо ми настільки критичні до себе, що їх завважуємо) і бажанням протиставитися їм, щомога сильно.

Отож ідуть в тих днях тихі обіцянки „собі": „від Нового Року буду менше їсти, щоб втратити декілька непотрібних фунтів ваги", „від Нового Року буду щотижня відкладати певну суму грошей зі своєї платні", „буду менше кричати на дітей", „буду щоденно робити руханку", „буду менше сидіти при телевізорі" і тим подібні постанови для поправи щоденного життя, що їх більшість осіб, однак дуже скоро після 1-го січня призабуває, щоб знову за рік їх „твердо" прирікати.

Але все воно нешкідливе для нікого і хіба вказує на це, що люди в загальному хочуть бути ліпшими і відчувають потребу визбуватися своїх поганих навичок чи хиб характеру.

Шкода, однак, що ми не чуємо і не читаємо в пресі на переломі двох років постанов наших громадських чи політичних організацій та їхніх провідників. Чи всі вони ведуть себе так бездоганно, що не потребують навіть думати про поліпшення праці, чи хоча б про відношення одних до одних? Чи всі виконують свої завдання беззастережно добре й правильно?

Ось киньмо лише оком на 1987 рік, що саме закінчується. Безперечно, було в ньому декілька ясних та позитивних моментів, коли йдеться про українське життя, яке нас найбільше цікавить. Була велика фінансова жертвенність нашої громади на різні загальні і потрібні цілі, були позитивні висліди праці Комісії дослідження голоду, комісії Дешена, були цікаві наукові конференції, випуски перших збірників з нагоди 1000-річчя Християнства. Ми з радістю вітали у вільному світі приїзд таких українських „в'язнів сумління" як Данило Шумук, Йосип Тереля з родиною і останньо Микола і Раїса Руденко, ми повні надії обсервували проблиски „відлиги" в Україні і відваги наших земляків.

Не зважаючи на це насувається настирливе питання — чи ми справді виконали все те, що могли та, що від нас вичікувано? Чи можемо спокійно замкнути сторінку із написом „1987 рік і Україна".

Але це вже справа минулого, а тепер перед нашою спільнотою справді виїмковий рік, на який ми вже від довшого часу психічно приготовлялися, а все ж почали цю підготову запізно і таки не так як треба. Тепер п'ять перед дванадцятою залишається нам усім хіба ще скоро зробити якісь новорічні постанови, які ми повинні б разом, як українська спільнота виконати. Із них, здається, найважливіша ця, щоб ми в обличчі 1000-річчя Християнства України стояли всі одним об'єднаним і спаяним нашим щирим патріотизмом, муром, у якому немає щілин ані у віровизнанні, ані в партійних переконаннях, ані непорозумінь, ані особистих амбіцій, щоб у цей спосіб дати відсіч усім зазіханням наших ворогів на цю виїмкову річницю, яка приходить лише раз на тисячу років.

Чи не вимагає вона від нас принаймні цієї однієї, але виконаної новорічної постанови?

О-КА

Ірена Книш

ДО ЮВІЛЕЮ ВЕЛИКОГО ГЕТЬМАНА

III.

Передумовою діяння Мазепи було досягнення абсолютного довір'я Москви і він це здобув своєю незрівняною дипломатією й політичною зручністю, а не менше його признаваним усіми особистим чаром, що з'єднував і переконував співрозмівників — всупереч тодішній атмосфері доносицтва, підозрінь, шпигунства.

У цих тяжких умовинах впродовж 22-ох років гетьман Мазепа не тільки зміг витримати, але й виховати еліту для зрозуміння важливости тих його культурних, державних надбань, репрезентом яких був єдиний у Східній Европі новітній університет: Могилянсько-Мазепинська Академія в Києві. Її державнотворчий потенціял виявився після полтавської катастрофи. Готовані Мазепою для України кадри дуже придалися Петрові в його реформаторських плянах модернізувати Москву. Проте, вдосконалюючи державну машину, цар одночасно залишив свою систему рабства. Зате гетьман Мазепа, виповівши Москві війну на смерть і життя — переміг для прийдешности.

У протилежності до Хмельницького з етнографічними принципами його політики — Мазепа прийняв принцип історичний. У проклямаціях гетьмана підкреслювано, що москалі не мають прав до колишньої української княжої держави; наприклад, у своїй проклямації до народу 1708 року: „Відомо бо, що перше ми були те, що Московці тепер: владу, першенство і саму назву Русь від нас переймили..."

Наче на потвердження цієї крадежі Петро в листопаді 1708 року вперше назвав себе „самодержець всеросійський", а від 1913 року впровадив в практику для імперії назву „Росія", заборонивши надалі вживати досі „Московію", „Москію", „Московітію".

Ці загарбницькі тенденції Петра передбачають проклямації Карла XII до населення України, наприклад, наведена в „Історії Русів":

„...Відомо бо цілому світові, що народ руський зі своїми козаками був попереду народом самодержавним, себто від самого себе залежним, під правлінням своїх князів або самодержавців... цар московський, бувши непримиренним ворогом усім народам на світі й жадаючи підкорити їх собі в неволю, загорнувши й козаків у повне своє рабство, відбираючи і касуючи всі права й вольності, затверджені врочистими з Вами договорами й трактатами, забув при тому й безсоромно зневажив саму вдячність, усім народам за святість шановану, якою зобов'язана вам козакам і народові руському Московія, зведена міжусобицями своїми й самозванцями, але вами вдержана і скріплена... (Народ руський) за насильства й лютості поляків визволився від них власною своєю силою й хоробрістю, добровільно й через саме єдиновірство злучився, і зробивши її такою, якою вона тепер є, нині від неї безсоромно й безсовісно зневажуваний і озлоблюваний. І так я обіцяюсь і перед цілим світом урочисто присягаюсь честю своєю королівською, після поневолення ворога, поновити землю тую Козацьку або Руську, в первісному її стані самодержавному і ні від кого в світі незалежному, про що я з гетьманом вашим Мазепою письмовим актом зобовязався й ствердив, а ґарантувати їх узялися найперші в Европі держави".

Ясно, що проклямація Карла XII була достосована до думання й поглядів тодішніх передових українців. Тоді не було найменшого сумніву, що Україна й Русь є те саме та жадної думки про спільності з Московією в минулому. Це були два різні світи, два чужі народи. У нав'язанні до княжої Руси, до руського народу, проявляється великодержавницька ідея Мазепи в розумінні прав й інтересів обох союзників. В обосторонньому трактаті окреслено недвозначно стремління української сторони:

„При майбутньому загальному замиренні всіх воюючих держав, в якому вона була з-перед польського володіння зі своїми природніми князями та з усіми колишніми правами й привілеями, що вільну націю означають".

У „Виводі прав України" Пилипа Орлика не менш чітко висловлено: „Все, що буде завойоване з колишніх посілостей Московщини належатиме на підставі воєнного права тому, хто ним заволодіє. Але, все те, що, як відкриється, колись належало народові українському (руському) — буде передане й затримане при князівстві України". Це є другий артикул тайної умови Івана Мазепи, суверенного репрезентанта України, та Карла XII, короля Швеції.

Ці два союзники залишились один одному вірними і, передбачаючи перемогу, і зазнавши поразки. Оба залишилися переможцями духа — лицар козак і скандинавський завойовник, оба герої своїх епох.

Для нас у тисячоліття навернення князя Володимира винятково актуальна постать великого гетьмана, справжнього володаря-монарха, що за античними мірилами „великого бажав" (Мегаля ейтейте!). Його концепція української історії виявляла спільність, ідентичність із предками імперії Володимира Великого. Для його мазепинців не було ніякого сумніву, що княжа Русь — це козацька Україна та сама земля і той же народ. Не борсались вони, як у наш час, шукаючи нашого кореня, бо ми ніби пізно створювалися з чужих

(Закінчення на стор. 4)

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Теодор Терен-Юськів

Збірна виставка українських образотворців у Дітройті — Воррені

II.

Ініціятор виставки, Михайло Дмитренко, крім двох релігійних пастелів — „Св. Луки" і Св. Іоана", дав дві чи не найкращі на виставці портретні праці, чорнявки „Портрет Катерини" і його найновіший твір білявки „Портрет Уляни". Привертали до себе увагу глядачів більш сучасним представленням рисунку і радше стилізованим схопленням кольориту „Портрет дружини" та „Передмістя Бомбаю" відомого маляра Мирона Левицького із Торонто.

До не наймолодшої ґенерації належить теж Людмила Морозова зі своєю оспіваною „Калиною" чи „Портретом дівчини". З низки квітів Марії Гарасовської-Дачишин вирізнилась праця „Квітуть бузки" своїм фіолетним мерехтінням і ніжністю. Стебельський Богдан виставив дві імпресіоністичні акварелі. З пастелів Аріядни Шум можна затямити працю „Багамець", а зі скульптури цікаву „Африканську Джоконду". Лукавська Евгенія зі своїми олійними натюрмортами не побоїться (червона капуста, гарбузи тощо) ні Гніздовського, ні Л. Кузьми. З реалістичних картин Стефанів Наталії годилося б

(Закінчення на стор. 4)

о. прот. Степан Біляк

Він не змарнував своїх талантів, але помножив їх усотеро

Заслужений і довголітній автор релігійних видань, видавець і журналіст Української Православної Церкви в ЗСА, протопресвітер о. Микола Федорович народився у міщанській родині у Старому Самборі в 1910 році. Висвячений на священика в Перемишлі в серпні 1934 року. Коли приїхав до Америки в грудні 1945 року, його прийняв до складу духовенства УПЦеркви Царгородської юрисдикції преосвященний єпископ Богдан Шпилька в березні 1946 року. Отець М. Федорович одружений і його діти — Орест, Дарія та Ірина — закінчили університет у Пітсбурзі. Виконував пастирські обов'язки на парафіях УПЦеркви в Джінет, Па. (1947-48), в Честері, Па. (1949-53), в Ембриджі, Па. (1954-63) та в Монесен, Па. (1964-1986). Після трагічного випадку (зламання ноги) від 1986 року живе на пенсії у власній хаті біля Шарлерой, Па., з сином Орестом. Обі доні вийшли заміж за видатних професіоналів. Ці короткі біографічні дані обіймають 53 року праці: на Христовій ниві 42 роки в ЗСА і 32 роки видавничої тяжкої праці.

Літературно-журналістичний шлях мого дорогого і давнього приятеля о. Миколи — надзвичайний, як побачимо з цих скромних рядків. Дуже тихої та лагідної вдачі, він не любив ювілеїв, спеціяльних відзначень тощо. Тому цими чутливими словами хочу гідно відзначити нашого дорогого отця пенсіонера, що скрізь підписував свої статті і твори, як звичайний скромний духовник — о. Микола Федорович.

Перша його публікація вийшла літом 1956 року у Видавництві УПЦеркви в Савт Бавнд Бруку, Н. Дж., п. з. „Криниця Благодаті". Дуже чепурне видання з мистецькою обгорткою його приятеля покійного вже мистця Якова Гніздовського. Добрий Пастир тримає на руках загублену овечку, одне з найстарших зображень Спасителя в римських катакомбах. Ця книжечка має 52 сторінки друку і давно вже вичерпана в Савт Бавнд Бруку.

З цього почалося (наче грудка снігу в хмаросяжних Альпах), що котиться лявіною вдолину. Чотирнадцять поважних видань на церковно-аскетичні, релігійні, ба навіть історичні теми. Поміж першими такі унікальні речі, як „Духовні науки для священиків". Ще довго наші трудженики на церковній ниві, як захочуть, будуть знаходити в ній розвагу у хвилинах смутку або зневіри, набирати сили у своїй нелегкій праці в Христовому Винограднику. Автор має дар — найтрудніші для читача богословські теми подавати легко та приступно. Також у його писаннях є глибина любови до нашої церковної традиції.

З церковної тематики слід в цих „ювілейних" рядках згадати велике число праць о. Миколи Федоровича на сторінках української преси.

Зокрема ж глибокою тематикою і гарним „святковим" стилем відзначалися його святочні нариси, які колись роками були поміщувані у святочних числах нашого щоденника „Свобода" на богословсько-релігійні теми. Багато писав о. Микола Федорович у колишньому пітсбурзькому тижневику „Народне Слово" (як ще він був загальнонародним, а не вузькопартійним). А вже годі згадати його понад 30-літню співпрацю в офіційному органі УПЦеркви „Українське Православне Слово" та щорічних календарях, де прегарні статті на чисто релігійні (а ніколи полемічні) теми о. Миколи були розсипані роками в кожному числі того місячника.

Зовсім окрему групу творчости о. Миколи Федоровича становлять видання світського характеру. Це його люксусове видання з численними історичними вже тепер світлинами, 116-сторінкове видання (у 500 примірниках накладу) „На руїнах і пустелях далеких". Численні оригінальні світлини з жорстоко понищених комуно-поляками наших святинь на Лемківщині і Посянні. Тепер це дуже рідке видання. У автора збереглося лише три нерозпродані примірники. Друга, також оригінальна публікація нашого духовника з Пітсбурщини — це „Їдеш, брате мій"; 80 сторінок друку, видання теж своїм накладом в Пітсбурзі в 1957 році, з нагоди першого десятиліття його прибуття до Америки. Автор належить до перших наших інтеліґентів, що вже в 1946 році прибули сюди за широке море... На нашу думку — це єдині мемуари нашого „ісходу" за море другої хвилі нашої іміґрації. З чисто бібліографічного боку — це унікальне видання, яке збереглося в автора в одному примірнику. Фотоофсетним способом автор зробив недавно півдюжени відбитків, щоб вислати деяким інституціям для збереження у їхніх архівах. Свого часу вони були частинно друковані на сторінках „Свободи", а також двадцять років тому видані друком в Пітсбурзі (власним теж накладом) під псевдонімом М. Верховинець.

Я не помилюся, як скажу — єдиний в нас, так би мовити „щоденник" з дороги морем та враження з перших тижнів перебування в цій країні добра і волі! Одним з колишніх „гнаних і голодних", що вміє писати й ним написане друкувати. Зраджу читачам цих рядків один секрет: маю намір ще цього року вислати одну копію цього надзвичайного щоденника з дороги морем рівно 40 років тому до редакції нашого щоденника „Свободи". Хай „Свобода" деякі найбільш інтересні сторінки з щоденника о. Миколи Федоровича передрукує тепер, у ювілейному році прибуття за море наших духовників та інтеліґентів (а їх число мінімальне). Як пише автор в одній замітці до того його щоденника з дороги за море: „Виїзд так зв. скитальців за море був обмежений, майже неможливий. Аж до 1950 року ситуація була безнадійна. Аж у 1950 році американський Конґрес у Вашінґтоні ухвалив надзвичайний закон про масове й зовсім безплатне допущення нових іміґрантів до ЗСА. До того часу хіба одиниці могли сюди дістатися".

Зворушливий розділ „Моє перше Різдво в Америці". „Приходять наші Різдвяні Свята, перші мої свята на американській землі. Щобільше, перші мої веселі свята від останніх в 1938-ім році. З початком польсько-німецької війни в 1939 р. опинився я за Сяном (бо мусів утікати. Там в глухому тоді селі біля Команчі, при одній свічечці й скромних варениках з темної муки святкував своє перше скитальне Різдво. Аж ось тепер, за вісім років, святкуватиму сито по богатирському свято Народження Божого Сина. Тисячі думок і спогадів обсідають голову. Я дальше думками, всім єством поміж тисячами тих наших нещасних братів і сестер у десятках таборів американської, британської й французької зон в Німеччині. Зовсім не різдвяний настрій в душі. Пробую сили пера, збираю рештки колишніх своїх літературних 'здібностей'; хочу землякам в Америці написати Різдвяне Слово про гаразди наших втікачів, одного з перших новоприбулих в Америку 'розсіяних по світу'. Українці запрошують мене скрізь в околицях Нью Йорку на принагідні промови, кличуть на різні мітинги. Чогось ненавиджу цього слова 'мітинг', воно мені пригадує горезвісні мітинги в перших роках революції, і пізніше в 1939-41 роках в Галичині. — В тутешній нашій пресі (і в канадській) іде оживлена дискусія: як правильно називати нас — втікачами, переміщеними особами, чи діпістами? Скитальниками, чи скитальцями? Перемагає думка наших лінґвістів, що ми 'скитальці'! Може тому, що наші предки були скитами? Вони, як відомо теж мандрували континентами, скиталися тодішніми краями Европи та Азії... Розповідаю у залях про наших втікачів в Німеччині. Кожний питає звідки я, чи не краян часом, або чи не переїздив через те або тамте село. Уперше бачу, що почуття земляцтва, односельчанства, сусідства велике. Яке магічне тут поміж нашими людьми слово 'краян'!"

„Уперше на цьому континенті шлю в редакцію „Свободи" статтю, благальне слово до земляків про допомогу людям. Редактор д-р Лука Мишуга відписує, що вдоволений статтею і помістить її у святочному числі газети. (Вона була поміщена під датою 8 січня 1949 року). Це був великий оборонець тисячних мас наших людей тим по таборах в Европі. Написав багато статтей і закликів про політичну і фінансову допомогу нашим утікачам. Був дуже активний у політичній акції тодішнього УККА і ЗУДАК-у. На подані мною адреси вислав чимало 'керпакетів' тамошнім нашим діячам, як д-р Ст. Баранові, д-р Івану Німчукові та іншим, що дослівно голодували там".

Окремий дозвіл про „морську недугу" майже шедевр у нашій літературі, бо то був потрясаючий реалізм опису бурі на морю: „Клекотіло море, немов у великому горшку вода кипіла. Хвилі, мов скажені собаки, лава за лавою жерли, кусали залізо. То підлещувалися і солоними, довгими язиками лизали боки свого ворога, корабля. Деякі сягали нам під ноги, за кожним разом лишаючи пасма жовтої, брудної піни. Мов відрубаний хвіст морської потвори. За хвилину забирав їх вітер і кидав далеко у море"...

Наші рядки були б неповні про заслуженого автора і

(Закінчення на стор. 3)

СРІБНИЙ ЮВІЛЕЙ ЦЕРКВИ ВСІХ СВЯТИХ

Визначним днем у житті громади української православної церкви Всіх Святих в Ню Йорку була неділя, 22-го листопада ц.р., у 25-ліття заснування церкви, коли пригадувалась вірність і жертвенність членів-основоположників, що трудились на славу Божу, для збереження прадавньої української традиції, щоб, за словами св. апостола Павла, „бути міцними, непохитними й збагачуватись завжди в Господньому ділі, знаючи, що ця праця не марна в Господі". Урочистість свята звеличила Архиєрейська Служба Божа, що її відслужив Владика Всеволод в співслуженні отців протопресвітера І. Ткачука, настоятеля Церкви, Г. Рекучі і диякона А. Кулика при гарному співі хору під диригентурою В. Овчарука, з кількакратним „Іс пола еті деспота" новопосвяченому Владиці.

Після Св. Літургії в церковній залі відбувся ювілейний бенкет з мистецькою програмою. За головний стіл поруч Владики єпископа Всеволода засіли о. настоятель Іван Ткачук, о. Григорій Рекуча, о. диякон Йосиф Готрович з дружиною, о. протодиякон Володимир Кірик, о. Федір Леонтович, настоятель Свято-Троїцької катедри, о. Давид Косий, настоятель церкви Св. Марії в Ню Йорку. Молитву і посвячення трапези, на прохання о. настоятеля, провів Владика Всеволод, а церковний хор проспівав „Отче наш" і „Богородице Діво". Довголітній голова церковної управи Михайло Сосницький попросив присутніх вшанувати однохвилинною мовчанкою пам'ять померлих засновників та урядників церкви й парафіян і, відкриваючи ювілейне свято, привітав Владику, духовенство і численних зібраних та передав провід товстмайстрові мґрові П. Григоровичові.

„Наше 25-ліття церкви Всіх Святих ми святкуємо у тісному зв'язку із знаменитою датою — 1000-літтям охрещення України-Руси, — сказав у своєму слові П. Григорович. — Ми продовжуємо прадідну традицію нашої православної віри, що її дотримувалося вже сорок поколінь перед нами, прийнявши через Візантію християнство, утверджене св. Андрієм Первозванним на київських горах. Безбожна Москва, яка знищила половину нашого духовенства, хоче закрити нам уста, присвоїти собі нашу духовість, але їй не вдасться заполонити українську душу, бо Українська Церква жива і їй, а не Москві належить святкувати величне 1000-ліття". Товстмайстер П. Григорович, вітаючи Владику, священство, представників українських організацій і всіх присутніх гостей, прочитав писемні привіти, які надійшли: від Владики Миколая, єпископа братів-закарпатців, о. протопресв. Володимира Базилевського, настоятеля Церкви св. Володимира, о. д-ра Ю. Шумовського, о. архипресв. Михайла Павлишина, настоятеля катедри св. Івана Сучавського у Вінніпегу, о. Василя Трупіша й о. Івана Мельника з Вінніпегу.

У гарно виданій „Пропам'ятній книзі срібного ювілею церкви Всіх Святих" докладно подано її історію. Початки організування церковної громади фактично сягають 1926 року, коли було засновано церкву св. Володимира на долині міста (Схід 14 вул.), яка зросла і числом членів-парафіян, і матеріяльно, але пізніше, на жаль, церковна громада розбилася і в 1958 році будинок церкви св. Володимира було продано й перенесено церкву на горішню частину міста, всупереч бажанню парафіян-засновників тієї церкви. Церковний комітет разом з настоятелем о. д-ром С. Гаюком не втратили надії на поміч Господню і тимчасово Богослужби відбувалися в шведській лютеранській церкві, а в 1962 році церковна громада закупила мадярську церкву й, наполегливо працюючи над ремонтом і належним прикрашенням, зареєструвала церкву під теперішньою її назвою. За цей час на чолі парафіяльної управи були: Волтер Кудла, Іван Макарик (вже покійний) і працюючий досі Михайло Сосницький, які вклали багато праці для піднесення й розвитку церкви. З 1969 року настоятелем церкви став о. протопресвітер Іван Ткачук, за порадою якого церква Всіх Святих перейшла в юрисдикцію УПЦ Америки й Канади, очолену вже покійним Владикою Андрієм, яка належить до Вселенської Патріярхії. Завдяки щедрим пожертвам парафіян, за короткий час в церкві поставлено іконостас, придбано все обладнання, посвячено електронні дзвони й великі настінні ікони, а також капітально відновлено церковну залю на збори, прийняття і для парафіяльної школи. При церкві активно діє Сестрицтво Пречистої Діви Марії (голова К. Захарко), а господаркою займається церковний комітет і рада тростів, яким треба завдячувати добрий фінансовий стан церкви, яка не має боргів і плянує купити парафіяльний дім для священика і причту.

У мистецькій частині бенкету виступила група молодих бандуристів (Тіна Беренда, Уляна Беренда, Івась Макар і Михась Росцішевський), які виконали низку пісень („Рання пісня", „Сонце низенько", „Ходила я по садочку"), а сестри Ірка Ткачук і Марійка Гарасимчук при акомпаньяменті Михася Гарасимчука виконали три пісні: „Виростеш ти, сину", сл. В. Симоненка, муз. Пашкевича, „Мамина вишня", сл. Луценка, муз. Пашкевича, і народну пісню „Ой, там за лісочком". Паніматка Дарія Рекуча під звуки бандури проспівала народну пісню „Ой, дівчино, куди йдеш" і розповіла гумореску О. Пархоменка „Невістка". Відомий бандурист проф. Роман Левицький під власний акомпаньямент проспівав „Пісню кобзаря" з драми „Невольник", слова Т. Шевченка, муз. М. Кропивницького, пісню „Мавка", слова і муз. О. Білаша і українську народну пісню „Зелене жито" в муз. обробці М. Щоголя.

Від крайової управи СУМ-А з привітом виступив Корнель Василик, який підкреслив ролю Української Церкви, яка завжди йшла спільно з українським народом і її голос є для нас порятунком Всевишнього. Він привітав о. І. Ткачука, як капеляна сумівців і подякував за невтомну увагу й духовну опіку для молоді.

Владика Всеволод, промовляючи цим разом по-англійськи, підкреслив посвяту парафіян для добра Церкви, пригадав важку працю українських імігрантів у минулому й закликав вірних продовжувати берегти наші українські традиції й працювати далі на славу Божу. Інж. С. Хемич, вітаючи ювілятів від наукового осередку УНІГУ, інформував про заплановане видання староукраїнської друкованої творчости з нагоди 1000-ліття хрищення України-Руси, закликав підтримати це видання. О. Федір Леонтович склав привіт від Свято-Троїцької катедри УАПЦ в екзилі й побажав дальшої успішної праці.

З привітом від школи українознавства СУМ-А виступила директор П. Андрієнко-Данчук, підкресливши, що основним заборолом проти асиміляції дітей і молоді є родина. Церква і школа, покликані зберігати українське ім'я і нашу молодь в чужому морі. Цю думку підтримував у своєму виступі о. Григорій Рекуча і закликав зберігати рідну мову, дану нам Богом. О. диякон А. Кулик у привітальному слові звернув увагу на те, що нашою великою турботою є збереження спадщини, залишеної нам батьками, які, важко працюючи, збудували церкви, народні доми й віддано плекали українські національні традиції.

Завершуючи виступи, о. протопресвітер Іван Ткачук подякував Владиці й усім, хто привітав і вшанував своєю участю срібний ювілей церкви й навів слова євангелиста Іоана, який сказав: „Любітеся, діти, бо в любові до Бога ми в Бозі пробуваємо". О. настоятель церкви обіцяв від імени громади, так як і досі з посвятою працювати далі. Голова парафіяльної управи М. Сосницький закінчив програму ювілейного бенкету зворушливою пригадкою про активних парафіян, які відійшли вже в оселі небесні та подякував Владиці за урочисту Службу Божу. Невтомному й відданому голові церковної громади хор і присутні проспівали „Многая літа".

Молитвою „Богородице Діво" і „Отче наш" закінчено це урочисте відзначення ювілею української православної церкви Всіх Святих в Ню Йорку.

В. Юрченко

Совєтський...

(Закінчення зі стор. 1)

Відбуваючи покарання, вчинив новий злочин й одержав додатково 10 років, а не як пише Розенталкь, за „перекладі заборонених видань включно з творами Солженіцина". Лев Лук'яненко за акції, спрямовані на урядовий переворот в 1961 році засуджений на кару смерти, опісля помилуваний до 15 років ув'язнення. За подібні вчинки в 1961 році Ґунас Астра був засуджений на 15 років тюрми. Поміж двома відбутими засудами у 1980 році Микола Горбаль був засуджений на 5 років за спробу насильства. Вичисливши провини ув'язнених, Рахманін розповідає про те, що перевірна комісія відкрила порушення режимних приписів не тільки серед в'язнів, але й поміж членами адміністрації табору. Тут він не забуває згадати й про те, яка справедлива у цьому відношенні є совєтська прокуратура: одного вартового звільнено з праці за брак самоопанування.

На закид Розенталя, що одинокий вихід з табору ВС-389/36-1 є смерть, прокуратор вичислює звільнених в'язнів за добру поведінку й сумлінне виконання праці: Азат Аршакян, Вікторас Петкус, Михайло Горинь і Ашот Навасардян. Натомість на указ Верховної Ради про амнестію терміни покарань були зменшені Ґунарсові Астрі, Іванові Кандибі, Василеві Овсієнкові, Іванові Поліщукові, Григорієві Приходькові, Еннові Тартошові, Віталієві Калініченкові та Шмельову.

На кінець Рахманін закидає Розенталеві емоційність і неясне уявлення справ, а також його намагання не представляти прав дивої дійсности.

Він не...

(Закінчення зі стор. 2)

Отець М. Федорович

видавця, якби не згадали тут коротко про його писання англійською мовою, також конечні в наших невеселих обставинах на цьому континенті. Каталог книжок виданих Консисторією УПЦеркви в ЗСА нараховує десять публікацій о. Миколи Федоровича англійською мовою. Деякі видані другим накладом, як елеґантне видання для інформації своїх „інакшомовних" вірних, а зокрема для чужинців. Як от „Моя Церква і моя Віра". Також організація молоді Українська Православна Ліга видала ряд англомовних видань автора, спеціяльно гарно видано так зв. кишенькового формату (у двох накладах): „Благословен в діточках", що порушує деякі грішні проблеми нашого часу в тутешніх подружжях. Інші народи мають на цю дразливу тему велику релігійну літературу, ми нічого досі не мали. Також він видав своїм накладом збірку проповідей п. з. „Недільні Науки". Майже всі видання протопресвітера о. Миколи Федоровича визначаються добрим технічним оформленням, зокрема обгортками. Недарма кажуть деякі, що леґітимація книжки — її обгортка. Це здебільша завдяки контактам автора з деякими нашими мистцями високої кляси, як Яків Гніздовський, Святослав Гординський, Роман Пачовський та інші.

Як бачимо Всемогутній наш Господь обдарував цього скромного духовника, що майже всі свої творчі роки пережив на малих парафіях в Пенсильванії, зокрема в Пітсбурщині — великими талантами на вагу золота. І цей духовник та трудолюбний журналіст-автор-видавець помножив Богом дані таланти — у сотні разів. Нехай ці наші щиросердечні рядки про нього в цьому дорогому для нього щоденнику „Свобода" — будуть йому нашим скромним ювілейним гостинцем за всю його довголітню працю для Бога, Української Православної Церкви і для свого улюбленого українського народу в ЗСА.

Відзначаємо...

(Закінчення зі стор. 2)

проблем треба тепер залишити й відкласти на друге Тисячоліття.

Таке спірне ставлення проблеми має ще й іншу неґативну рису. Це скрите, але свідоме вбивання клина незгоди між наші віровизнання, щоб замість зменшити, а то й заорати межу, яка нас розділює, поширити її й поглибити прірву, яка їх ділить. Метода й тактика такої акції взорується на політиці Московської Православної Церкви, яка привласнює собі виключне право на Хрищення Київської Руси-України й на тій підставі підпорядковує під свою юрисдикцію Українську Православну Церкву, вважаючи її тільки віткою Московської Патріярхії. На цій підставі наступила теж ліквідація Української Католицької Церкви.

Тож не нарікаймо, що всему винні „воріженьки", бо велика й наша вина, що свідомо чи несвідомо копіюємо їхні методи...

Князь Володимир охристив Україну з точки зору державного мужа найвищої міри з прицілом на століття, а то й на тисячоліття. Він увів Христову Віру у Церкву не з думкою роз'єднувати націю, а навпаки з пляном усуцільнити її, ввести в орбіту світової політики як державу-потугу, двигнути націю з поганського світогляду, з віри в Перуна і Дажбога в світло Христової науки, піднести націю морально, духово-культурно, політично, мілітарно, економічно, словом скріпити її в усіх різновидах національно-державницького життя. Його слідами пішов Ярослав Мудрий.

Христова Церква є одна для всіх визнавців Спасителя, бо Він єдиний Пастир єдиного стада. Поділ на окремі визнання, деномінації, різниці в обряді, звичаях і зовнішніх атрибутах — ризи, церковна обстановка тощо, це вже пізніше діло людей, які по-своєму інтерпретують Науку Сина Божого.

Відсвяткуймо подію Тисячоліття Хрищення України в повній згоді, забувши а те, що нас ділить, а звернім увагу на те, що нас єднає. Залишім несутні спори, подиктовані інколи тільки людською амбіцією. Не виставляймо себе на позорище світової опінії й осуд історії та майбутніх поколінь і здорово думаючих сучасників. Не показуймо себе пігмеями перед велетнем князем Володимиром Великим, який недармо отримав таку почесну назву. Досить що ворог нас роз'єднує. Краще відбиваймо його наклепи й зазіхання, а не поборюймо себе і не допомагаймо суспостатові „знімати з нас сорочки". Коли б ми мали відзначити цю неповторну подію нарізно, краще не братися взагалі за діло й не знецінювати та не принижувати цієї грандіозної дати й не показувати себе малодухами. Не вимагаймо, щоб світ нас шанував, як ми себе самі не пошануємо.

Здобудьмося бодай на цей унікально-епохальний момент на мужність присмирити свої національні пороки. Адже навіть ворожі табори в Нікараґуа заключили перемир'я, щоб припинити братовбивство й кровопролиття у час приходу на світ Спасителя.

Мирянство наших двох найбільших віровизнань — православного та католицького та різних протестантських деномінацій стоять за монолітне відзначення Тисячоліття Хрищення.

Цей Ювілей лежить головно в релігійно-церковній площині. Якщо не буде узгодження поміж ієрархами наших Церков щодо одностайного святкування, мало поможуть нам світські відзначення цієї дати — наукові конференції, книжкові видання, концерти, написи на шляхах.

Рішальне слово за проводами Церков...

В посмертному повідомленні
бл. п.
МАРІЇ АНДРУСЕЧКО
зайшла помилка у прізвищі.
Повинно бути
ЯРОСЛАВА НЄДЗВЕЦЬКА
зі сином
СЕРГІЄМ МИРОНОВИЧЕМ
і Родиною.
Адміністрація „Свободи"

ФЕДЕРАЛЬНА КОМІСІЯ комунікації зарядила знижку цін на телефонічні розмови на далекі відстані, що мають увійти в життя вже з 1-им січня 1988 року. Знижки для клієнтів виноситимуть біля 2.25 відсотка, а в пересічному біля 7.50 дол. річно. У зарядженні ФКК вимагає від місцевих телефонічних компаній, щоб вони знизили ціни для телефонічних компаній далекого віддалення, а ці, в свою чергу перенесуть це для своїх клієнтів.

Замість квітів на свіжу могилу
бл. п. інж. Тараса Грицая
складаємо 100.00 долярів
на ГАРВАРДСЬКИЙ ПРОЄКТ.
Степан і Надія КОСТИКИ

У пам'ять Покійного
бл. п.
ЕРАСТА КУРОВИЦЬКОГО
складаємо 50.00 долярів
на ПАТРІЯРШИЙ ФОНД.
Родині Покійного висловлюємо наше глибоке співчуття.
СТЕФАНІЯ ЛЕШКО з Родиною

Ділимося болючою вісткою,
що дня 24-го грудня 1987 р. в Баффало, Н. Й.
відійшла у Вічність на 95-му році життя
бл. п.
Теофіля Конотопська
нар. в Микулинцях, Тернопільської області.
Залишила в глибокому смутку:
сина — ЮЛІЯНА з родиною, Фльорида
дочку — БОГДАННУ з родиною, Австралія
сина — СВЯТОСЛАВА з родиною, Німеччина
сина — РОМАНА, БАФФАЛО, Н. Й.
дальшу та ближчу Родину в Україні, Канаді й Америці
ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

Велике Плем'я „Лісові Чорти"
з невимовним жалем і смутком повідомляє
Фамілію та Пластову Родину,
що дня 6-го грудня 1987 року
в Чикаґо, Ілл. відійшов на Вічну Ватру
пл. сен. довір'я
КАРЛО КРАЙНИК
ЛД КіКі
Горем опечаленій Родині Покійного складаємо наші глибокі вислови співчуття.
3-ій Курінь УПС і УСП „Лісові Чорти"

Ділимося сумною вісткою,
що у вівторок, 8-го грудня 1987 р., в далекій Австралії,
в місті Сидней-Авбурн відійшов від нас у Вічність
на 77-му році трудолюбивого життя
наш незабутній БРАТ
бл. п. мґр фармації
БОГДАН ЯРИМОВИЧ
Осиротив дружину Дарію, дочку Марту з чоловіком Юстином і дітьми, а також ближчу і дальшу Родину та Приятелів у Австралії, Америці, Канаді й в Україні.
ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 12-го грудня 1987 р., з української католицької церкви св. Андрія у Сидней-Лідкомб на місцевий цвинтар.
Горем прибиті:
брат — ЮРІЙ з дружиною ОРЕСТОЮ, дітьми і внуками

У глибокому смутку ділимося сумною вісткою
з Родиною, Приятелями і Знайомими,
що дня 23-го грудня 1987 р. відійшов у Вічність
на 91-му році життя
наш Дорогий
БАТЬКО І ДІДУСЬ
бл. п.
ОМЕЛЯН КЛОС
нар. у Судовій Вишні, Зах. Україна,
учасник Визвольних Змагань у рядах УГА.
ПАНАХИДА відбулася в понеділок, 28-го грудня 1987 р. о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні Насевичів при Franklin and Brown **вул. у Філядельфії, Па.**
ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися у вівторок, 29-го грудня 1987 р. у катедрі Непорочного Зачаття ПДМ. Тлінні Останки похоронені на цвинтарі Св. Марії у Fox Chase **біля Філядельфії, Па.**
Горем прибиті:
син — РОМАН з дружиною НАДІЄЮ
внуки —
АДРІЯН з дружиною ГАЛЮСЕЮ і МАРКО
та дальша Родина в Америці й Україні

Вісті з УВУ

ІСТОРИЧНИЙ КОЛЬОКВІЮМ

Від жовтня відбувається в Українському Вільному Університеті історичний кольоквіюм для студій джерел історії Київської Руси (заняття два рази на місяць). Мета кольоквіюму — готування для дискусій, сполучених із 1000-літтям християнства в Україні. Учасниками є громадяни, які цікавляться цією тематикою; вони працюють під проводом д-ра Івана Жеґуца.

ПОШИРЕННЯ РЕДАКЦІЇ АЕУ

Проф. Теодор Богдан Цюцюра, ректор УВУ, прийняв запрошення виконувати обов'язки редактора відділу права Англомовної Енциклопедії Українознавства (словникова частина), яка видається тепер у Канаді.

ДОПОВІДЬ ПРОФ. З. СОКОЛЮКА

У п'ятницю, 9-го жовтня ц.р. проф. Зиновій Соколюк, декан факультету права і суспільно-економічних наук УВУ, виголосив доповідь на тему „Совєтський державний устрій і горбачовські реформи" в Науковому Товаристві ім. Шевченка в Ню Йорку. При цій нагоді він відмітив, що проф. Ґой, проф. В. Лучків і інші співробітники в Фундації УВУ в Ню Йорку в останньому часі дуже посилили моральну і фінансову підтримку для УВУ.

ЗАСНОВАННЯ Т-ВА ПРИХИЛЬНИКІВ УВУ

В суботу, 24-го жовтня, відбулися в Торонто, Канада, за ініціятивою і в присутності ректора УВУ проф. Теодора Богдана Цюцюри, установчі збори Товариства прихильників УВУ. Обрано тимчасову управу в такому складі: д-р Богдан Стебельський, голова; Рома Саноцька, секретар. Головна мета Товариства — поширювати громадську інформацію про діяльність Українського Вільного Університету в Мюнхені та його делеґатур у Франції, Америці та Канаді.

ВИСТАВКА В. САЗОНОВА

6-13-го листопада ц.р. відбулася в приміщеннях УВУ в Мюнхені ретроспективна миставка маляра Віталія Сазонова (1947-1987). Виставку відкрив ректор проф. Теодор Богдан Цюцюра. Вона була організована Володимиром Макаренком з Парижу та місцевими приятелями Сазонова. Треба відзначити, що В. Макаренко був нагороджений за свою творчу малярську діяльність срібною медаллю і дипломом за підписом мера Парижу — він же прем'єр Франції — Жака Шірака.

СТИПЕНДІЙНИЙ ФОНД ІМ. ПАНЧИШИНИХ

Сенат Українського Вільного Університету в Мюнхені ухвалив на своєму засіданні висловити щиру подяку добродіям Теодорові і Анастазії Панчишинам з Ниаґара Фоллс, Канада, за їх щедру пожертву 10,000 долярів і за їхнім бажанням встановити „Канадський стипендійний фонд ім. Т. і А. Панчишиних". Першу стипендію признано Михайлові Жеребному, студентові-докторантові, який студіює порівняльне мовознавство.

На підставі рішення канадського уряду, пожертви канадських громадян для УВУ можна відраховувати в їхніх річних податкових розрахунках. Цим податковим привілеєм користується ряд американських і британських університетів і лише кілька в континентальній Европі, а в Західній Німеччині — лише УВУ.

СИМПОЗІЮМ НА ЧЕСТЬ ПРЕЗИДЕНТА МАСАРИКА

16 листопада відбувся в місті Штуттґарт симпозіюм на честь президента Т. Ґ. Масарика з нагоди 50-ліття його смерти, що його спільно влаштували університет Штуттґарт, Український Вільний Університет і Вільна Німецька Спілка Авторів. Симпозіюм відкрив ректор УВУ. Він обговорив суспільно-політичну філософію і діяльність Масарика як вченого, публіциста і політика; особливо підкреслив, що Масарик був великим добродієм УВУ.

75-РОКОВИНИ Д-РА О. ФОН ГАБСБУРҐА

В листопаді цього року в Мюнхені вийшла з друку пропам'ятна книга на честь архикнязя д-ра Отто фон Габсбурга, який є президентом пан-европейської унії і депутатом Европейського парляменту з Горішньої Баварії. Книга складається з двох частин. У першій є статті різних авторів, м. і., Г. А. Кіссінджера, колишнього Державного секретаря ЗСА, А. Ґоппеля, кол. прем'єра Баварії і Ф. Й. Штрауса, теперішнього прем'єр-міністра; в другій — привіти окремих осіб: князя Ліхтенштайну, канцлера Німеччини, міністра закордонних справ Великобританії, голови провінційних урядів Австрії, секретаря французької Академії, ректора УВУ проф. Т. Б. Цюцюри, проф. В. Янева, голови українського християнського руху і довголітнього ректора УВУ.

22-го листопада представники УВУ В. Янів і Т. Б. Цюцюра взяли участь у відзначенні ювілею д-ра фон Габсбурга на Горі Андехс у Баварії.

Збірна...

(Закінчення зі стор. 2)

М. Дмитренко: „Портрет Уляни".

І. Шульга: „Танок".

відмітити „Церкву Пам'ятник". Приємні речі Плав'юка Яра, хоч цим разом „Квіти" були горою. Настроєво звучало сіро-зеленкаве море „Приплив" Булавицького Олекси. Ефектовний ґуаш „Рибальські човни" виставила з роду Кричевських, Катерина Кричевська-Росандич. Новаківська Галина, Оленська-Петришин Аркадія, Стадник Ярослав, Зелінська Христина, Стиранка Марія, Ґамула Михайло, Крусь Юрій, Марків Тереса виявили себе помітніше в притаманному собі підході та представленні розмалюнку істоти квітів. Твердохліб Ірина дала, між іншим, єдину емаль „Квіти в осені". Була тут і одна мозаїка „Лови" Носик Ірини.

З релігійних праць не можна поминути „Еспанської Мадонни" мішаною технікою, Конопади-Цісарук Галини, „Ікони" темперою, Головацького Богдана, „Богоматері" темперою, Лопати Павла, „Ікони" (Св. Трійця) батиком, Мусійчук Алли, „Ікони" Варварів Вікторії, а теж дереворитів „Ікони" і „Церкви" Венгриновича Тирса та лінотипу „Боже Великий, Єдиний" Литвина Віталія. Цікаво, що саме про Литвина, статтю автора цих рядків передрукував з української преси гебрайською і українською мовами в Єрусалимі, „Діялоги" влітку ц. р. Треба ще згадати про три чудові мініятурні офорти українських церков, як от хоч би „Катедру св. Юра", що їхнім автором є Турченко Юрій.

З патріотичних праць належить звернути увагу на „Повстанця" Дорошенка Василя, картину Коломийця Анатоля „1932-1933", де сучасним стилем представлена трагічна постать жінки, в якій можемо добачувати голодуючу Україну та Канюки Олександра сатиричну „Перемогу першої п'ятирічки" чи „Українську кров на вулицях Парижу" тощо, в яких задум треба цінити, однак його не дуже переконливо представлено. Проте все таки патріотичних праць могло тут бути більше.

Без огляду на те чи найновіші напрями американського малярства, від яких аж кишить у Ню Йорку, більше додатні чи від'ємні, на цій виставці ще не помітно їхніх впливів. Однак є тут наші образотворці, що своєю творчістю ідуть радше з духом часу і представляють сучасні чи модерністичні свої праці. До них належить Бараник Роман, якому щастить з його працями в американських колах Дітройту, де дістав він уже кілька нагород. Мазурик Омелян з Парижу не був цим разом, найкорисніше репрезентований своєю єдиною картиною. Зовсім добре представив себе, теж з Парижу, Вирста Темістокль, головно переконливою плоскорізьбою „Золоте хрещендо". Коли візьмемо під увагу і речі Лади Софії і Крохмалюка Юрія, то найбільше затримував глядачів при своїх картинах Кондратюк Василь; особливо при цій „Чумак з волами".

До успіху виставки причинились теж симпатичні праці Божемського Богдана, великі і яскраві полотна Вижницького Ярослава, принадні акварелі Беднарського Володимира.

Крім згаданих уже на виставці були заступлені своїми працями такі образотворці: Бабич Андрій, Барабах Марія, Зелик-Гомотюк Ірина, Креховецький Яків, Мазепа Володимир, Петрущак Роман, Рожок Стефан, Рожок-Завадовська Ванда і Сеньків Христина.

Добре, що була представлена на цій імпрезі і нечисленна скульптура. Виїмково приємно було подивляти дещо з творчости неживучого вже таланоровитого скульптора Павлося Антона. Його два рельєфи „Св. Юрій" і „Зажурена" приваблювали до себе глядача своєю тонкою мистецькою виразистістю. Пишались тут теж п'ять праць нашого скульптора сеньйора Сім'янцева Валентина. Передусім подобалась знаменита голова-бронза нещодавно померлого закарпатського міністра А. Штефана, рельєф обличчя письменниці Коваленко Людмили та голова „Грети" (ґіпс). Цікаву й оригінальну рельєфну працю (тричастинну) в дереві „Мариністичну композицію" виставив скульптор Голубець Зенон.

Варто би цю виставку перенести і вшанувати в інших наших більших осередках поселення. Не знати бо коли інша з такою кількістю мистців буде зреалізована. В першій мірі, як гарно було б побачити її у Ню Йорку.

До ювілею...

Закінчення зі стор. 2.

племен, а в часах Володимира „ще не було України", а тільки „Київська Русь" (штучна термінологія XX сторіччя політизуючих істориків). Та й ще туди впрошується разом з „братами" росіянами із офіційним перепрошенням (неймовірно!) заподіяні їм кривди...

З Мазепою згинула його велика ідея й віра історичної державної тяглости й тотожности. „Історія Русів" своєю ідеологією автономії узбірній Росії вже поважно відступила від мазепинської концепції, замазуючи значення його епохи своєю опортуністичною політикою супроти Москви. А пізніші народолюбці взагалі не розуміли імперіяльної величі його мислення, плянів.

Відвідувачі сучасної нам України потверджують явище уживання й надужиття історії для політики. А це зі змінами триває від Полтави. Цю ж тенденцію можна подекуди віднаходити і між деякими нашими „еміґраційними" спеціялістами (згадати б „жидівськість" первісного Києва та мусулманство св. Володимира перед своєю суто політично мотивованою релігійною переорієнтацією...)

Наче подих свіжого повітря сприймаються рядки чужинецького але сумлінного науковця (Марк Ферро, Лондон, 1984):

„...Всупереч російським легендам, ніколи не існували якісь „братерські почування" між росіянами й українцями. Для цих останніх правдивий національний герой був Мазепа, який повстав проти Росіян з шведською допомогою. Совєтські діти знають його тільки як "зрадника Мазепу", який перейшов до шведів, а зате народ повстав на боці росіян". Тут знову півправда, бо хоч Мазепа не був люблений своїм народом, який не розумів напрямних його щоденної політики макіявеллізму або потрібну безоглядність його гетьманської влади — він таки хотів добитися незалежности України, і власне це доказує виразно трактат, який він підписав з Карлом XII...

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

КАРЛО ГИРБ, член УНС Відділу 292-го ім. св. Івана Хрестителя в Дітройті, Миш., помер 22-го листопада 1987 року на 65-му році життя. Нар. 22-го лютого 1922 року в Пілжен, Миш. Членом УНС став 1940 року. Залишив у смутку сестер Стеллу і Катерину; братів Івана Михайла і Антона, племінників і племінниць. Похорон відбувся 24-го листопада 1987 року на Ветеранському цвинтарі в Ґренд Рапідс, Миш.
Вічна Йому Пам'ять!

Стелла Федик, секр.

СТЕФАН КОНЧАК, член УНС Відд. 83-го ім. Івана Франка в Філядельфії, Па., помер 23-го жовтня 1987 року на 69-му році життя. Нар. 14-го квітня 1918 року у Філядельфії, Па. Членом УНС став 1934 року. Залишив у смутку дружину Мері, сестру Гелен, племінників і племінниць. Похорон відбувся 27-го жовтня 1987 року на цвинтарі свв. Петра і Павла в Милвилл, Н. Дж.
Вічна Йому Пам'ять!

А. Кушнір, секр.

ЯКІВ БАНАЩУК, член УНС Відд. 114-го ім. св. Володимира в Чикаґо, Ілл., помер 8-го листопада 1987 року на 73-му році життя. Нар. 24-го травня 1914 року в Україні. Членом УНС став 1972 року. Залишив у смутку дружину Марію. Похорон відбувся на цвинтарі св. Миколая в Чикаґо, Ілл.
Вічна Йому Пам'ять!

Ольга Бережан, секр.